

NOWY Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sobota, dnia 15 listopada 1913 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego“ mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 37.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą do 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer“

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop. **Telefon № 253.**

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop.; ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1 1/2 kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowe: I strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień“, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metzli i S-ka

Teatr Polski
Cegielniana 63
(DRAMAT I KOMEDJA).

Dziś występ znakomitego art. **M. FRENKLA** Byle świat zadziwić
Warszawskich Teatrów Rządowych.
Jutro wieczór **Pani** pożegnany
po poł. **Prezesowa** występ **Mieczysława FRENKLA** Byle świat zadziwić.

Opera i Operetka
Łódzka
ul. Konstantynowska № 16.

Dziś wiecz. **Na Księżycu** Jutro po poł. **Kabaret-Koncert**
Jutro wiecz. **Na księżycu** **Nowości!**
po raz drugi

Uczcie się **języka francuskiego**
na kursach Berlitz

pod dyr. Pana **Leona Main** Licencie et letres Philosophie (Sorbonne.) Prezes Towarzystwa „Alliance Française“ w Łodzi.
Nowy Rynek 2. **Tel. 10-63.**

Dzisiejszy numer składa się z 10 kolumn.

KALENDARZYK.

Sobota, 15 listopada 1913 r.
Dziś: Leopolda M.
Jutro: Stanisława Kostki.

Związki towarzystw spółdzielczych.

Ilość instytucji spółdzielczych w państwie rosyjskiem wzrasta z dniem każdym. Dane, dotyczące samych tylko stowarzyszeń kredytowych świadczą, że w roku 1911 tych ostatnich naliczono 94, ilość członków w nich wynosiła 9,000, a pożyczek wydano na sumę 471,000 rubli. Do roku 1913 cyfry te znacznie się zmieniły: ilość stowarzyszeń wynosi 9,000, ilość członków—4,800,000, a suma wydanych pożyczek dobiegła 250,000,000 rubli. Czyli innemi słowami, ilość stowarzyszeń powiększyła się mniej więcej 96 razy, ilość członków—520 razy, a suma pożyczek 530 razy.

Pomimo swego znaczenia ekonomicznego, taki wzrost spółdzielczości cięławy jest, jako jedyny na świecie przykład szybkości rozwoju sieci kooperatyw. Dotąd jeszcze nigdzie nie zaobserwowano, ażeby dane statystyczne, dotyczące spółdzielczości powiększały się o 50 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym. A jednakże takie szybkie tempo rozwoju daje się zauważyć w stowarzyszeniach kredytowych w państwie rosyjskiem. Wszystko to dowodzi, jak bardzo potrzebna była i przydała się

kooperatywa kredytowa w gospodarstwie włościanina i drobnomieszcza-nina na całej przestrzeni państwa.

Lecz czem poważniejsza jest sprawa i czem bliżej dotyka interesów majątkowych szerokiej mas ludności, tem doskonalszą powinna być organizacja, tem żywotniejszy i bardziej elastyczny powinien być jej mechanizm.

Jednakże pod tym względem w naszej kooperatywie jeszcze nie wszystko stoi na pożądanym poziomie zadania. Jedną z najsłabszych stron kooperacji w państwie rosyjskiem jest brak związków spółdzielczych. Sprawa tych organizacji wywołuje bardzo wiele rozpraw w literaturze poświęconej specjalnie tej kwestji, jako też w prasie codziennej.

Jednym z zasadniczych zadań kooperatywy kredytowej jest ulżenie za pomocą taniego kredytu działalności wytwórczej gospodarstwa drobnego, co daje możliwość rozwoju zaszczerpionych w ostatniem sił ekonomicznych. Jako przeciwwaga kredytowi lichwiarskiemu z jednej strony i kredytowi wielkich instytucji nie-spółdzielczych, — z drugiej, kooperatywa ma swój cel zasadniczy nie w otrzymywaniu dochodu od kapitału włożonego w przedsiębiorstwo, lecz podniesienie dobrobytu materialnego swoich członków.

Tymczasem w bilansach pożyczkowo-oszczędnościowych i kredytowych daje się zauważyć potężny wzrost dochodów. Do 1-go kwietnia 1913 roku te dwa rodzaje instytucji spółdzielczych w państwie posiadały w bankach postronnych około 36 milionów rubli, do tej sumy należy dodać jeszcze 8 milionów rubli w papierach procentowych i 11 milionów rubli w gotowiznie. Wszystko razem

Tymczasowe zawiadomienie.
W dniu 1 stycznia 1914 r. otwarte zostaje

Biuro Buchalteryjne

H. Hertzberg & St. Lipiński, w zakres czynności którego wchodzić będzie: zakładanie i prowadzenie ksiąg handlowych, sporządzanie bilansów i udzielanie porad buchalteryjno-prawnych. Zgłoszenia przyjmuje się już w lokalu biura przy ul. **Mikołajewskiej № 31 m. 18**, tel. 13—47 codzienie od 4 do 5 po połud.

KAZIMIERZ OSSOWSKI
INŻYNIER
Obrońca Patentowy
Petersburg Wozniesińskiej Prospekt 20
Berlin Potsdamerstr. 5.

Laboratorium
chemiczno-bakterjologiczne
Magistra N. Schatza.

Piotrkowska 37. Analizy lekarskie: mocz, piwocin, krwi i t. d. Analizy chemiczno-techniczne, wody, mydła, tłuszczów i t. d. Badania 1279—50
*wł na syfilis.

Na dochód Kasy Techników **WYSTAWY TECHNIKÓW ŚWIATŁO, RUCH, CIEPŁO.**
WARSZAWA, Nowy Świat 19.
Otwarta od g. 12 wpół, do g. 12 w nocy. Wejście: kop. 35, dla uczniów kop. 20.

Analizy przy laboratorium Krótka 10.

stanowi 49 milionów rubli wolnego kapitału.

Znaczący, ogromna suma pieniędzy, którą rozporządzają instytucje spółdzielcze nie spełnia swego przeznaczenia i w spółdzielczości odgrywa rolę martwego kapitału. Pomimo to, że takie postawienie sprawy jest wbrew zasadom głównym idei kooperacji, nieodzowne jest określenie jeszcze jednego objawu.

Wyżej wzmiankowana suma, 49 milionów rubli powstała z drobnych wkładów ludności pracującej, tymczasem lwią część tej sumy, t. j. 41 milionów rubli, znajduje się w bankach i instytucjach nie mających nic wspólnego z ideą kooperacji, *nota bene* powiększa dochody tych instytucji. Wobec tego wychodzi na to, że z pomocą kooperacji drobne gospodarstwa powiększają dochody wielkich przedsiębiorstw, gdy w tym samym czasie same odczuwają wielki brak pieniędzy.

Taki stan rzeczy będzie trwał do tego czasu, dopóki poszczególne, lokalne kooperatywy będą odosobnione i dopóki nie zjednoczą się w organizację związkową. W chwilach przyplitu wkładów stwarzanie będzie zalane pieniędzmi, i nie będzie w możności znaleźć dla nich jakiegobądź zastosowania, a w chwilach wzmoczonego zapotrzebowania pieniędzy ze strony członków, kasa stowarzyszenia będzie pusta, ponieważ bardzo prędko wyczerpie wszystkie swoje środki.

To zjawisko istnieje tylko w naszym życiu spółdzielczym; na Zachodzie w swoim czasie można było obserwować to samo: i tam inicjatorowie i organizatorowie ruchu spółdzielczego chwytały się najrozmaitszych sposobów, ażeby usunąć wyżej wskazane braki. W końcu usunęły go zorganizowawszy kasy związkowe, zasilające stowarzyszenia spółdzielcze, znajdujące się w pewnym, z góry określonym promieniu. Jedno z zadań tych związków polega na przenoszeniu pieniędzy z tych towarzystw, które posiadają zbywające sumy do tych, które odczuwają ich potrzebę.

Więc związki muszą odgrywać rolę tego mechanizmu, który powinien rozdzielać pieniądze między po-

szczególne, odosobnione jeden od drugiego, towarzystwa.

Wobec tego, miejscowe kooperatywy, obsługujące pewne określone okręgi, miałyby do czynienia z jednej strony z oddzielnymi członkami, a z drugiej — ze związkami.

Tego rodzaju związki już istnieją w państwie rosyjskim, lecz jest ich zbyt mała ilość, aby kwestję ostatecznie rozwiązały. Konieczności rozwoju takich związków dowiodło samo życie, i czem prędzej powstaną, one i rozpoczyna swą działalność pożyteczną, tem prędzej nasza kooperatywa kredytowa spełni swe doniosłe zadanie, mające na celu podniesienie poziomu wytwórczego gospodarstwa drobnomieszczańskiego i włościańskiego.

Z. R.—icz.

„Reformy“.

Pod tym nagłówkiem pisze „Wiecz. Wremia“.

Osoba wysoko postawiona komunikowała współpracownikowi „Now. Wremia“ o reformach, nad których projektami pracuje ministerjum spraw wewnętrznych.

Projektowany jest nowy system wybierania ziemskich i miejskich radnych, zreformowania policji oraz „wolność prasy“.

Jak się okazują, ministerjum zamierza „demokratyzować“ samorząd miejski i ziemski, dopuszczając doń obywateli, placących pewien określony podatek. Demokratyzacja jednak — pisze „Wiecz. Wremia“ — będzie bardzo warunkowa: grupa płatników wielkich podatków i olbrzymie mnóstwo drobnych płatników otrzymają prawo wybierania jednokrotnej ilości radnych.

Innymi słowy, setka bogatych właścicieli ziemskich lub miejskich da 10 radnych, a sto tysięcy colników lub mieszczan „trzeciej kategorii“ również 10.

„Osoba wysoko postawiona“ rozmawiająca ze współpracownikiem „Now. Wr.“ przyznała, że „niebezpieczeństwo“, płynące z podobnej „demokratyzacji, nie jest już tak znaczne“.

„My (pisze „Wiecz. Wr.“) idziemy dalej i stanowczo nie widzimy najmniejszego niebezpieczeństwa. Reformy, jak wnoszę można ze wszystkich oznak, spotęgają tylko władzę administracyjną i podstawią raz jeszcze nogę zasadzie prawa wyborczego wogóle“.

szta rozważniejsi tłuą szyjki butelek, z których szampana już wypili.

Wracając jednak do kataru, chciałem po wiedzieć, że aczkolwiek epidemiczny nie jest on tutaj chorobą. Dobrzeby wyglądał robotnik pierwszej lepszej fabryki, któryby chciał chorować na katar; na to również nie może on pozwolić swym dzieciom. Tedy, robotnicy mają katar ale nań nie chorują.

Za to jednak tej czeredzie, większości bez prawa głosu (niemie) grozi coś gorszego, niż arystokratyczny katar. Jak to już dostrzegł przez swe szkła meteorologowie, wyciąga ku nam swe palce kościaste zima i to groźna, surowa, chłodna.

Pipmani, których futra, mimo kaprysów ekonomicznych, wcale nie straciły obfitości włosa, przetrwają ją męźnie, jak już tyle zim w swych futrach przetrwali.

Ale robotnik w swym chudem, wiatrem podszytem paletku drzeć będzie z zimna idąc rano do fabryki, by tam krwawą swój znoś zamienić w futro, pałac i stajnie wyścigowe Pipmana. A drzeć będzie tembardziej, że węgiel droższe ciągle i niema nadziei by cena jego wróciła do granic normalnych, wobec tego, że spekulanci węgla, uzyskują gwałtowne zapotrzebowanie, wywołane zwiększeniem liczby fabryk i chcą z niego jaknajwiększe osiągnąć korzyści.

Więc robotnik nie będzie mógł sobie pozwalać na zbytek opałania izby, bo węgla starczy zaledwie dla Pipmanów, którzy przecież zbyt o „ęsiąc“ na skórze robotnika dbać

Przymierze pomiędzy Bułgariją, Serbią i Grecją.

Coraz to więcej nowych szczegółów przedstawia się na światło dzienne z racji ostatniego pobytu cara Ferdynanda bułgarskiego w Wiedniu. Sprawdzają się pogłoski, że Bułgaria nie może się uspokoić i nie może się pogodzić z faktem, że obie wojny bałkańskie nie przyniosły jej tych zdobyczy i takiego stanowiska na Bałkanie, o którym marzyła.

Bułgaria sądziła, że wyrośnie na pierwsze państwo na Bałkanie i że zdoła sobie zapewnić hegemonię, dzięki której będzie panowała bezwzględnie nad innymi państwami bałkańskimi, które spadną po prostu do roli wasalów państwa bułgarskiego. Tymczasem stało się zupełnie inaczej.

Wprawdzie Bułgaria otrzymała pewien przyrost terytorjalny i dostęp do morza Egejskiego, ale nie tylko nie otrzymała innych terytorjów, do których sobie rościła pretensję, lecz nawet musiała się wyrzec reszty Dobrudży. Zwłaszcza ta strata Dobrudży była i jest nadzwyczajnie dla Bułgarii bolesna, ponieważ ludność Dobrudży należy przeważnie do narodowości bułgarskiej, podczas gdy wybrzeże morza Egejskiego, albo też Tracji wschodniej z Adrianopolem posiadają ludność grecką, względnie turecką.

Dyplomacja rumuńska dzięki wzorowej służbie wywiadowczej zdołała otrzymać dokumenty, że Bułgaria przygotowuje się do wojny z Rumunią, i to w czasie stosunkowo niedługim. W tym celu właśnie bawił car Ferdynand w Wiedniu, ażeby się przekonać, czy jego zamiary mogą liczyć na moralne poparcie dyplomacji austro-węgierskiej. Podobno jednak nie otrzymał tutaj zadawalniającej odpowiedzi, ponieważ dyplomacji austro-węgierskiej zależy bardziej na dobrych stosunkach z Rumunią, aniżeli na dobrych stosunkach z Bułgariją.

Plany Bułgarii jednak i tak nie będą mogły wejść w życie, ponieważ dyplomacja rumuńska, otrzymawszy wiadomość o planach Bułgarii natychmiast postarała się o zawarcie sojuszu tajnego z Serbią i Grecją, wymierzonego wprost przeciwko Bułgarii. Gdyby więc Bułgaria napała na jedno z tych państw, n. p. na Rumunię, miałaby natychmiast do czynienia również i z dwoma innymi państwami z Serbią i Grecją.

Tem tajemnym przymierzem Rumu-

nji z innymi państwami Bałkańskimi należy tłumaczyć fakt, że rząd rumuński zainteresował się sprawą zawarcia jak najszybszego pokoju pomiędzy Grecją i Turcją. Dopóki ten pokój nie jest zawarty, rząd grecki nie ma takiej swobody ruchów, jaką musi mieć każdy rząd, który ewentualnie byłby zniewolonym do rozpoczęcia kroków wojennych. Rumunja rzuciła cały swój wpływ w Konstantynopolu na szalę, by skłonić Turcję do szybkiego zawarcia pokoju. Wprawdzie gazety bułgarskie dają do zrozumienia, że pomiędzy Bułgariją i Turcją istnieje także tajny sojusz, ale ta pogłoska nie jest prawdopodobna, ponieważ bezpośrednim sąsiadem Turcji, a więc tem państwem, które ma interes w przyszłości w uszczupieniu terytorjalnym państwa tureckiego w Europie jest tylko Bułgaria.

A. N.

Wiadomości ogólne.

○ **Komunikacja bezpośrednia.** W Neapolu odbył się ma niebawem konferencja specjalnie przedstawicieli wydziałów ruchu wszystkich kolei europejskich i azjatyckich celem wprowadzenia takich rozkładów jazdy, które umożliwiłyby komunikację bez przesiadania pomiędzy Petersburgiem, Paryżem i Londynem.

○ **Nowe grupy w Dumie.** Od frakcji nacjonalistów w Dumie oderwało się 45 posłów, którzy przeszli do grupy Krupleńskiego i tworzą frakcję pod nazwą narodowych liberałów. Frakcja ta, po porozumieniu się z październikowcami, utworzyło ma trwałą większość w Dumie.

Październikowiec, Meyendorff tworzy w Dumie nową grupę bezpartyjnych postępowców. Do grupy tej zapisało się dotychczas 19 posłów.

○ **Reorganizacja policji śledczej.** W kulisach Dumy mówiono, jakoby około 70 proc. największych przestępstw pozostawało niewykrytych. Dlatego przy omawianiu reformy policji konieczne jest wszczęcie sprawy ziej organizacji policji śledczej.

Z Cesarstwa.

△ **Falszywa denuncjacja żony.** Petersburska izba sądowa rozpatrywała w Dźwińsku ciekawą sprawę.

ale ją oddaje spełnioną. Wprawdzie dotychczas jeszcze wyliczeń Lindleya nie potwierdzono, nie wiemy, czy przy zastosowaniu któregośkolwiek z tych projektów, nie okaże się, że tyle a tyle milionów rubli wyrzucono na próżno, ale projekt monopolowego specjalisty mamy.

Inna rzecz, że magistrat nasz nie ma szczęścia do specjalistów monopolowych. Dowodem tego historie z petersburskiem Tow. robót brukarskich, które przez szereg lat „knociło“ monopolowo ulice Łodzi, aż wreszcie okazało się to zbyt wyraźnie przy pierwszej próbie oddania części roboty przedsiębiorcy miejscowemu. Wydłużają się zapewne miny „ojców miasta“, lecz cóż robić, nauzkę dostali. Wprawdzie ciekawe jest że tych wybranych przedstawicieli miasta nikt nie wybierał. Ze reprezentują oni ludność bez jej na to zezwolenia i reprezentują nie najlepiej.

Bo też my polacy, mamy jakieś parszywe szczęście do wszelkiego rodzaju przedstawicielstw narodowych wszystko jedno czy sankcjonowanych przez naród, czy też nie sankcjonowanych.

Widzimy to dobrze w działalności Koła Polskiego w Dumie, głoszącym za takimi udogodnieniami dla polaków, która liberalnie myśląca polskie rosnące starają się wszelkimi siłami zwalczyć (kwestje samorządowe), widząc w nich zakusy na najżywniejsze prawa ludności, myślenia w swoim języku.

Nic dziwnego, że tacy przedstawiciele interesów narodu zagrzebuja

OKRUCHY TYGODNIOWE

Arystokratyczna choroba i arystokracja. — Pipmanów — Zima w perspektywie — Futro i pałociek — Drożyna węgla. — Koncerty, maskarady i zabawy. — Monopolowi specjaliści a magistrat. — „Trybuni ludu“ — Tanie mieszkanie, tanie kapiete i kwestja szkolna. — Nietknięty bankiet — Wyścigi bez przeszkód.

Zimno, mokro, polska jesieńna plucha daje się nam we znaki i daje tak dotkliwie, że dzisiaj, człowiek bez kataru w Łodzi to unikat. Nie wiele ryzykował by ten król, który chce pozbyć się ciężaru panowania przeszedł by gród bawelniany wzdłuż i wszerz, wołając głosem archaniola z przyszłego sądu ostatecznego: „królestwo za czelwieka bez kataru“.

Katar jednak to choroba, że tak rzekną, arystokratyczna. Nie znaczy to bynajmniej, żebym nagle w Łodzi chciał się dopatrzyć arystokracji prawdziwej, t. j. posiadającej dziedziczny herb, dziedziczne długi i dziedziczny łabes.

Nie chcecie mnie źle rozumieć, łódzka arystokracja to takie która wprawdzie niema jeszcze tych wszystkich dziedziczności, pierwszej bodaj nigdy nie posiadała, lecz za te dwie drugie napewno i to bardzo niedługo, gdyż Pipmani łódzcy gwałtownie starają się znaleźć drogę do „so-cjety“ krajowej i dlatego trzymają stajnie wyścigowe oraz udają gentlemanów, tluć szyki od butelek szampana. (Chic de bavard). Zre-

Katastrofa w kopalni.

ARCUIN, (Hiszpanja), 15 listopada, (wł.) — W tutejszej kopalni między zawałił się szyb, 15 górników zostało zabitych, 28 ciężko rannych.

Początki Instytutu Pasteura w Paryżu.

Dzisiaj upływa ówczesny wiek od założenia Instytutu Pasteura w Paryżu. Jest to dzisiaj Instytut wszechświatowej sławy, posiadający filje we wszystkich częściach świata, zasobne we wszystkie środki do zwalczania wścieklizny. Rozporządza on tak wielkim majątkiem, jak żaden inny Instytut. Majątek ten składa się z wielkiego międzynarodowego daru i olbrzymiego spadku w sumie 30 milionów franków, zapisanych mu przez bankiera Osiris. Dwadzieścia pięć lat wstecz było jeszcze zupełnie inaczej. Wówczas Pasteur czynił swoje pierwsze doświadczenia ze surowicą wścieklizny w maleńkim laboratorium przy Rue d'Ulm a później w barace przy Rue Vauguelin. Pierwszy dosadny dowód skuteczności surowicy Pasteura nastąpił pewien chłop alzakki, który znał Pasteura z czasów jego pobytu w Strassburgu i który ukąszony przez psa wściekłego udał się z całym zaufaniem do znanego sobie badacza.

Światowy rozgłos jednak ma do zawdźwięczenia jednak dziwnie romantycznemu wypadkowi, którego bohaterem był młody pastuszek Jan Baptysta Jupile.

Pał on sobie swoją trzodę na łące, na której wyprawiały swoje harce gromady dzieci, gdy nagle ujrzał pędzącego po przez pola, prosto ku dzieciom psa wściekłego. Nie namyślając się ani chwili rzucił się młody bohater przeciwko psu i rozpoczął z nim walkę, gdy tymczasem dzieci zdołały zbiedz. W końcu udało się pastuszkowi przemóc, rozwścieconą bestję, związać jej batem pysk, z którego ciekła piana i ubić ją drewniakiem.

Za czyn ten bohaterski otrzymał chłopak od akademii paryskiej 1,000 frs. nagrody. Przeprowadzony do Pasteura, okaleczony w kilku miejscach niebezpiecznie przez psa, pod-

dany został jego kuracji i czego nikt nie spodziewał się został ocalony. Od tego czasu wzięła początek sława wszechświatowa Pasteura. W roku 1886 zebrano dar międzynarodowy, za który wybudowano olbrzymi gmach instytutu. Odziwnym instytutu został mały pastuszek Jupile. Na placu przed gmachem naprzeciwko łożu portjera, wzniesiony został pomnik, przedstawiający pastucha we walce z wściekłym psem.

Akuszeryja i choroby kobiece
Piotrkowska 120 tel. 31-82

Dr. med. S. Aronson

Przyjmuje: od 9—11 rano i od 4—6 po poł., w niedziele od 11—1 r3019—0

Gabinet dentystyczny
E. Koprowski
Piotrkowska 35 (w lok. zajm. dawniej przez W. Szyncera)
Leczenie i usuwanie zębów, **absolutnie bez bólu**, elektrycznością
Plomby i sztuczne zęby najnowszych systemów. Prostownie krzywych zębów. **Masaż wibracyjny.** r1559-0

Dr. Wołyński

były asystent Kliniki Uniwersyt. Wrocławskiego. **prof. Hinsberga** osiadł w Łodzi jako specjalista chorób **uszu, nosa i gardła**
ul. Piotrkowska 89.

Godz. przyjęć: 10—12 rano, 4—6 pp., w niedziele od 10—12 rano. Operacje, bronchoskopia, kąpiele elektr. świetlne. 289—2

Potrzebna zaraz do Pathé Salonu (Piotrkowska 53)
KASJERKA
z kancją, młoda, wytworna, sympatycznej powierzchowności władająca polskim, rosyjskim i niemieckim. Zgłaszać się między 4—5 po poł. do Dyrektora Pathé-Salonu, Maksym Siefert, Zachodnia 59. 4121—1

A. Karłowski i
Konstantynowska 5.
Wejście przez sklep Eugenji, tel. 29-01., specjalista: wycinania odcisków i wrosniętych paznokci, powrócił z zagranicy, przyjmuje u siebie i poza domem Manicure i pedicure.

„MATERNITÉ” Wina „CHASTA”
Prywatny zakład Akuszeryjno-Ginekologiczny
Doktorów: Z. Endelmana, J. Slaskiego, G. Goldberga, S. Janczewskiego
w Warszawie, ul. Boduena № 5.
Oplata dzienna od 2 i pół do 8 rub.
Informacji udziela Zarząd. r1722—

nadzwyczaj lekkie i przyjemne w picciu.
Skład Piotrkowska 99.

Pensjonat „Savoy”
w Krakowie, ul. Krupnicza 22 I-p
urządzony z komfortem i oświetl. elektr. Łazienki. Teleron. Kuchnia wyborowa. Ceny przystępne.

Matki dbające o zdrowie swych dzieci winny karmić je
MACZKĄ MLECZNĄ NESTLE'A,
gdyż wzmacnia ona system kostny, ułatwia ząbkowanie i krzepi organizm dziecka.

Nowość! Korzystajcie z okazji! Nowość!
Quo Vadis? Album akwarel Jana Styki
według wszechświatowej sławy Henryka Sienkiewicza „Quo Vadis?” Album zawiera 14 reprodukcji akwarelowych, wykonanych sposobem czterokolorowego druku na grubym papierze krepowym. Do każdej reprodukcji dodany jest odpowiedni tekst—urywek z powieści „Quo Vadis?”—z ilustracją. Prócz tego album mieści w sobie błękitne Henryka Sienkiewicza i Jana Styki ozdobione z kolei 20 artystycznymi rysunkami. **Tekst wyłącznie w języku francuskim.** **Cena R. 20.** W celu ułatwienia Szan. publiczności, jak również mniej zamożnym. Nabytca powyższego **arcydzieła** postanowiliśmy oddawać je również na raty od rb. 1 miesięcznie. Adres: Agentura księgarska: **B. Górski, Łódź, ul. Długa № 21.** Dla zamiejscowych obstarunków, skrzynka poczt. 123. 1621—11

Atrakcyjny Cyrk Dekadans
Targowy Rynek, telefon 21-68.
W sobotę dn. 15 i w niedzielę dnia 16 listopada. **Po dwa Wielkie Świąteczne przedstawienia**

Początek po poł. o godz. 3-jej, wieczorem o godz. 8 pól.
We wszystkich przedstawieniach bierze udział cały personel i nowi art. Nalan Schwartz Williams, Morozen, Trzy djabły Trio Jeffimow, ostatni występ Ben Abdulla. Na po poł. przedst. każdy ma prawo wprowadzić dziecko do 12 lat bezpłat.
W niedzielę **nowe wstępy.** I-szy występ M-lle Winchester, córki generała burskiego. I-szy występ znakomitych włoskich akrobatów, trupy Brunos. Szezegóły w afiszach. Anons: Wtych dniach I-szy występ taje młodego człowieka. Żywo akwarjum.

Ogłoszenia zwyczajne.

Ogłoszenia zwyczajne.

Teatr:

LUONA

Tylko jeszcze 3 dni!
Dziś, jutro i w poniedziałek.

II-ga epoka **olbrzymiego arcydzieła.** **A. WERBICKIEJ**
KLUCZE SZCZĘŚCIA
w 6-ciu wielkich częściach 3000 metrów długości.
Najlepsza orkiestra w Łodzi. . . . . Najlepsza orkiestra w Łodzi.

Teatr. . . . **Teatr.**

„Gaza”

Róg Główniej i Piotrkowskiej.

Od dziś do Poniedziałku wielki niebawomy program. **MIEDZY INNEMI SENSACJA!**
Henny PORTEN wrzechświatowej sławy artystka w głównej roli wstrząsającego dramatu w 3-eh wielkich częściach.
„POSWIĘCENIE MATKI”
1, GŁOS SERCA, 2, RZUCONA NA ŁASKE LOSU, 3, ŚMIERĆ UWIEDZIONEJ w NURTACH RZEKI
NAD PROGRAM: **Matsch walki wolno amerykańskiej** dwóch głośnych atletów
Ostatnia nowość kinematografu. **WILDMAN** contra **Constant le MOIREN** o na grodę 100 franków.
Originalne zdjęcie z natury. **Niezmiernie zajmujące.**

Filja znanego Warszawskiego magazynu gotowych uczniowskich i **dziecinnych ubiorów.**
Ch. Kotowicz,
Łódź, Piotrkowska 81
poleca swój bogaty wybór gotowych uczniowskich i dziecinnych ubiorów z najlepszych towarów pierwszorzędnych fabryk. Zamówienia wykonywane się bez zarzutu. Wysyła się na prowincję.
Główny magazyn: Warszawa, St. Jerska Nr. 34.

Politechn. Instytut bezpłatnie
Bodenbach u/Elba
Wykształ. Inżynierów, Archit., Technik., Chemików. r1718—12—1

Felczer Kaszyński
po długoletniej praktyce w **BUSKU** zamieszkał w Łodzi ul. Aleksandrowska № 37. **Choroby weneryczne i skórne** (frycje i masaże). Przyjmuje codziennie. 4126—2

Doktor Gibiański
Potrzebny **Zdolny bukietciarz** lub bukietciarka, do kwaciarni „Mimosa” Piotrkowska 89. 4107 2—1

„CONDOR”
Koszulki nie psują się wócej!
opatemowane
każda koszulka jest o 20 razy trwalsza

Tow. Akc.

Warszawskiej Fabryki Dywanów
Piotrkowska 44.

WYSTAWA

DYWANÓW WSCHODNICH

w wielkiej sali GRAND HOTELU (wejście z ul. Krótkiej)

Dywany Perskie:

Muskabad — Chorassan — Taebris — Yora-
vhan — Kirman — Hamedan — Bidjar — Yezd
Saruk — Senne.

Dywany Tureckie:

Ghiorde — Sarakheni — Borlov — Bergam
Uschak — Hereke — Isadik — Kula — Mudjar
Jurak

Wszystkie wielkości do 7 i pół metr. długości i 5 metr. szerokości.

Wielki Wybór Dywanów Starych

Okazy muzealne do 45000 rubli wartości.

Dywany Azji i Dywany Kaukaskie

Buchara
Jomud
Teke
Beschir
Afghan

Po cenach
bardzo przystępnych.

Schirwan
Gendje
Talisch
Chila
Kuba

Zwiedzenie wystawy nie pociąga za sobą
żadnego obowiązku kupna.

Lekarz-Dentysta

I. GITTIS

Staro-Zarzewska 47

Leczenie i usuwanie zębów absolutnie bez bólu. Plomby i sztuczne zęby najnowszych systemów. Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Tramwaj № 4. 4004—8

Lekarz-wetery arji

Szymon Wolman

Nawrot 7, tel. 13-31

Porady w zakresie leczenia wcho-
dzące, szczeplonki diagnostyczne ek-
spertyzy.

Doktor Med. Leon

Wacław Olszewski

Ewangelicka 5.

Choroby wewnętrzne, żołądka
kiszek. Przyjmuje do 10-ej
rano i od 4 do 6 po poł.

Doktor

Eugenja KERER-GERSZUNI

POWROCIŁA.

Choroby kobiece

przyjmuje od 9-11 rano i od 3-6 pp.
w Niedziele do 12-ej przed połud.
PIOTRKOWSKA 121; telef. 18-07
1316—0

Dr. Franciszek Koziokiewicz

(senior)

mieszka obecnie na ul. Prze-
jazd 2, front, I piętr. Tel. 17-14
Godziny przyjęcia od 9 i pół do 11 ra-
no i od 6—8 wiecz.

Dr. med. W. KOTZIN

ul. Piotrkowska № 71.

Choroby serca i płuc
przyjmuje od 10—11 po poł. od 4—6
Telefonu nr. 21-19.

Dr. S. Sznitkind

Srednia № 3.

Specjalista chorób skórnych,
wenerycznych (stos. 606) i kos-
metyki lekarskiej (włosy, twarz
etc.)

Przyjmuje od 8 i pół do 11 i pół rano
i 4, do 9 wiecz.

Doktor med.

Bolesław Kon

Choroby uszu, nosa, gardła
i chirurgiczne

ul. Piotrkowska 56.

nr. telefonu 32—52.

Przyjmuje do 11 rano p 1 4—7 pop

ODEON

Sensacja. . . Sensacja.
Tylko do poniedziałku.

Falszywy Kupon

Wybitny dramat w 4-ach aktach według wielkiego dzieła **Hr. LWA TOKSTOJA** w wykonaniu najlepszych artystów moskiewskich teatrów cesarskich.

NAD PROGRAM.

„KRÓL KOKO” (GRI-GRI)

Wspaniała komedia w 2-ach aktach według znanej farsy A. BISSONA z ulubieńcem Sz. Publiczności **PRENSE M** w gł. roli.

Sensacja!

Tylko 3 dni!

„CASINO”

Sensacja!

Tylko 3 dni!

„Naprzeciw Niebezpieczeństwu”

Sensacyjny dramat w 3 aktach w wykonaniu najlepszych artystów amerykańskich.

Ich było pięćoro

Wspaniała komedia w wyk. artystów firmy „GAUMONT”.

Nad program.

HALKA

Wielka Opera St. Moniuszki w wykonaniu najlepszych artystów warszawskich teatrów rządowych z p. Starską i p. Lezczynskim w głównych rolach.

Adresy osób i instytucji w całej Rosji.

Jeżeli chcecie rozszerzyć swój interes, przyciągnąć nowych odbiorców waszych towarów, lub wyrobów i osiągnąć niewatpliwie powodzenie nie nalekajcie się do drogiej publikacji w gazetach, lecz rozsyłajcie swe cenniki, katalogi lub prospekty osobom i instytucjom, które z charakteru swej działalności mogą być zainteresowane waszą propozycją. Potrzebne do tego adresy handlowo-przemysłowych i fabrycznych przedsiębiorstw, towarzystw, osób różnych profesji i zajęć, jak również wszystkich rządowych i społecznych instytucji i osób urzędowych jak w całej Rosji tak i w oddzielnych guberniach, lub okręgach udziela gwarantując za dokładność **Wszecchrosyjskie generalne przedsiębiorstwo adresowe.**
Kantor Główny: St.-Petersburg, Kazanskaja 44, telef. 422-15. Oddziały: Moskwa, Cziotienka 21, telef. 302-22. Warszawa, Bracka 12, telef. 232-31. Katalogi i wzory adresów wysyła się na żądanie bezpłatnie. r1723-1-1

Lekarz Dentysta **D. Sperling**

Ul. Zawadzka № 23.

b. Asystent Instytutu Lekarsko-dent. Moellera w Berlinie Spec. Chirurgja jamy ustnej Orthodontja — Protetyka. Leczenia elektrycznością i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 10-2 rano i od 4-8 wiecz., w Niedziele od 10-12. 1268-0

Tylko dla Pań! Gabinet Leczniczko-kosmetyczny.

Przez specjalistki Rozalii Szereszewskiej. (Dyplom Akademii Kosmetycznej w Berlinie). Najnowsze sposoby osiągnięcia drogą naturalną piękności twarzy, szyi, rąk i włosów **Upiękśnienie i odmłodzenie** za pomocą przyrządów przyrodoleczniczych. Aparaty wibracyjne, pneumatyczne i elektryczne **Masaże twarzy i biustu.** Parowania twarzy. Zastrzykiwiania. Wydelikatnienie cery. Nadawanie skóry twarzy, szyi, ramion i rąk białości, gładkości aksamitnej i elastyczności. **Niezawodne środki** na wszelkie wady urody. Radykalne usuwanie przyszczy, wargów, piegów, żółtych i brunatnych plam, zmarszczek, fad. **szpecących włosów** i t. d. Odduszenie podbródka i biustu. Wszelkie zabiegi prowadzone są sumiennie i na zasadach higieniczno-naukowych. **Dyskrepcja zapewniona.** Bezinteresowne odpowiedzi na listowne zapytania. **Ceny przystępne.** Konstanytnowska № 18 m. 7. Przyjmuje: 11-11 pół i 4-8. 1694-5

Pokój

z oddzielnym wejściem elektryczną nocną i wygodami, przy inteligentnej izraelskiej rodzinie dla jednego lub dwóch młodych ludzi, do wynajęcia może być z utrzymaniem. Wiadomość Widzewska № 40 m. 16. Zastać można do 5 po poł. 4128-3

Ogromna oszczędność!

kupujcie kalosze z gumkami. Gumki patentowane do kaloszy za № 54378 dostać można od 35 kop za parę u M. Rosenberga w Łodzi Nawrot, № 2 I-piętro, za przykręcanie nie płaci się. Ządać wszędzie. 4130-3

Dr. Rabinowicz
CHOROBY. GARDŁA, NOŚNICY I USZU
3. Złotona 3.

Ogłoszenia drobne:

- AIAIA!** Bony niemieckie, gospodynie i wszelkiego rodzaju służbę tylko z dobrami świadectwami poleca nowy Kantor służby. Zerfasowej Mikołajewska № 65. 4120-2
- A.** Otomany, leżaki, łózka, materace, garnitury salonowe, różne meble stolarskie własnego wyrobu poleca najtaniej. Rozwadowska № 14. Korczak. 4127-1
- D.** Wynajęcia mieszkanie umeblowane dla panów z oddzielnym wejściem i całodziennym utrzymaniem. Ul. Lipowa № 82 stróż wskaże. 4123-3
- D.** dużo pieniędzy zaoszczędzi ten, kto zaopatry siebie i dzieci w ubranie z prawdziwej „Skóry angielskiej” i okleć od 40 kop. plusz 65. Ubranie można nosić 5 lat. Posiadamy gotowe spodnie. Wystrzegać się podróbionych towarów. Piotrkowska № 145 mieszka 34. 4119-7
- D.** o sprzedania anlasser do pięciokonnego motoru zupełnie nowy. Wiadomość: ul. Konstanytnowska № 18 na parterze w oficynie ostatnia ściana. 3740-0
- D.** o wynajęcia lokal o 2 pokojach z dużym sklepem (była piwiarnia) odpowiednim dla każdego interesu ul. Konstanytnowska № 80, u gospodarza. 4099-3
- G.** ramofon koncertowy z płytami za bezcen sprzedam. Zawadzka № 38 m. 1. 4125-1
- K.** rawcowa z krojem poszukuje zajęcia w domu prywatnym. Ul. Pańska 69 m. 11. 4118-2
- M.** otor naftowy Hillego 3-konny tania do sprzedania. Radwaniska 24. 3964-3
- M.** eble sypialne i stołowe z siedmiu pokojów, kredens, stół, krzesła, otomane, szafy, umywalnie, szafkę kawalerską, lampy, obrusy, stopy, lustra, salon machoniowy sprzedaje bardzo tania. Wiadomość Skwerowa 5 m. 9. 4063-6
- M.** eble z 3-ach pokojów rozprzedam tania, razem lub częściowo. Zawadzka № 38, m. 1. w miesiącu. 4125-1
- N.** ajtańsze źródło maszyn do szycia ręczne od 29 nożne od 40 rub za raty. Piotrkowska № 209 m. 11.

Poszukuję kawalera do wspólnego zamieszkiwania frontowego ładnego pokoju. Widzewska № 145 m. 9. 4124-1

Prośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, korespondencje różnego rodzaju do instytucji rządowych i prywatnych. Dawid Maków Widzewska 36. 3350-1

Papier gazetowy na pudy do sprzedania. Wiadomość w adm. „Nowego Kurjera Łódzkiego”, Zachodnia № 37. 3418-0

Poszukuję natychmiast starszej paniny do magazynu ubiorów dziecięcych. Piotrkowska 92 m. 45. 4095-2-1

Rysownik poszukuje posady biurowej, lub zajęcia wieczorowego, oraz przyjmuje rysunki do przekształcania i kopjowania. Wiadomość: listowna: Ul. Widzewska № 145 m. 9. Wacław Kosiński. 4116-0

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania od nowego Roku. Widzewska № 196. 4117-3

Udzielam lekcji gry na mandolinie. Konstanytnowska № 24 m. 9. prawa oficyna, II piętro od 2-4 po południu i od 7-8 wieczorem. 3948-1

2 fortepiany mało używane zagraniczne Rönischera oraz nowe pianino. Skład Chodkowskiego Mikołajewska 25. 4101-2

2 pokoje z kuchnią za 14 rb. miesięcznie przy ul. Ciepłej № 4 ze ogrodem Gelicha zaraz lub od 1-go stycznia Koziny Papiński. 4103-2

Zaginął pies „cwajnos”, centkownik, uszy obcięte. Proszę go odprowadzić za nagrodą lub wskazać gdzie się znajduje. Widzew za nieciernią. Wilanowska 14, sklep. 4080-3

Zaginął dublikat traktu z dn. 6 listopada 1912 r. za № 277 289 wydany z kolei Fabryczno-Łódzkiej na Łódź-Ekaterynosław na imię I. A. Kogana. Takowy jest nieważny zwrócić, Pańska № 23. 4102-3

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Majera na imię Marjana Dyksy. 4131-1

Zaginął paszport, wydany z m. Sochaczewa, gub. warszawskiej na imię Altera Benejona Seiera. 4104-3

Zaginął paszport, wydany z magistratu m. Koło, gub. kaliskiej, na imię Chaima Słomki. 4109-3

Buchalterji

podwójnej, korespondencji i prawa handlowego, oraz wszelkiej biurowości, wyucza w krótkim czasie metodą praktyczną i przyspasabia na samodzielny buchaltera-korespondenta, długoletni szef biura Ake. Tow. Oferty pod „Buchalter-praktyk” w administracji niniejszego pisma.

RESTEL
SKŁAD SUKNA
Damskie żakiety
Dziecinn Switry
kaftaniki
w wielk. wyborze poleca.

Zegarki złote nie potrzebne!

Zamiast złotych zegarków, koszt 200 rb. polecam wszystkim życzącym posiadać trwałe zegarki regularnie chodzące, nabyte takowe wprost tylko z naszego fabrycznego składu z Belgji zegarki „Chronometr” z prawdziwego belgijskiego złota (pokryt grubą warstwą złota 18 proc) anklery na 15 kam. niemont, nakręć raz na 40 godz. Zegarki „Chronometr” wyróżniają się swoją trwałością, elegancją i niczem nie ustępują złotym koszt 200 rb., że nawet specjalści trudno odróżniają je od prawdziwego złota. Cena tylko 3 rb. 85 k., 2 zeg. 7 rb. 50 k. Takie same tylko kryte 70 k., 2 zeg. 9 rb. 20 k. Zadzajcie i przekonywajcie się. Kupujcie tylko z pierwszej ręki. Do każdego zegarka dodaje się bezpłatnie 1 łańc. dwustr. z prawdziwego amerykańskiego złota, z modną brelok i zamsz. woreczek do zegarka. Wysyła za zażyczeniem i bez zadatku. Przesyłka razem z cłem 50 kop. (na Syb. 80 kop.) Adres, który prosimy wyciąć i nakleić moeno na kopercie lub karcie pocztowej. S. Weisbrodt, Antwerpen (Belgia) Boite-Postale № 666-54. r1718-2-1